

บทที่ ๓

วิเคราะห์ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. ๒๕๑๘

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๘ ปรากฏว่านายประเสริฐ สายพิมพ์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งหมายเลข ๓ สังกัดพรรคชาติไทยและนายเฉลิมชัย ทองคันไทร ผู้สมัครรับเลือกตั้งหมายเลข ๑ สังกัดพรรคพลังใหม่ เป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งลำดับที่ ๑ และที่ ๒ ตามลำดับ ซึ่งอาจแยกผลการนับคะแนนได้ดังนี้

ตารางที่ ๑๘

แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ลำดับที่	รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง และ หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	พรรคการเมืองที่สังกัด	คะแนน
๑.	นายประเสริฐ สายพิมพ์ (๓)	พรรคชาติไทย	๒๒, ๘๗๒
๒.	นายเฉลิมชัย ทองคันไทร (๑)	พรรคพลังใหม่	๑๓, ๘๖๖
๓.	นายบุญช่วย มาประเสริฐ (๕)	พรรคธรรมสังคม	๑๓, ๘๐๑
๔.	นายสุวิทย์ สุทธิวานิช (๔)	พรรคชาติไทย	๑๓, ๕๖๐
๕.	นายละเอียด เฉลิมมุข (๖)	พรรคธรรมสังคม	๑๒, ๕๑๘
๖.	นายอาคม ชาติกำแหง (๗)	พรรคประชาธิปไตย	๕, ๕๑๕
๗.	นายสมบุญ ปาร์มวงศ์ (๒)	พรรคกิจสังคม	๒, ๖๕๒

ที่มา : ศาลากลางจังหวัดกาญจนบุรี

ผลการนับคะแนนเสียงเลือกตั้งตามตารางที่ ๑๔ มีข้อที่น่าสังเกตคือ ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง ทั้ง ๒ ท่านมิได้สังกัดพรรคเดียวกัน จึงมีปัญหาคาถามมาว่าเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น และประชาชนได้มีการตัดสินใจอย่างไรที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ดังกล่าวขึ้น

ในการศึกษาวิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาว่า การตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของประชาชนน่าจะมีอิทธิพลมาจากปัจจัย ๓ ประการคือ

๑. ความนิยมในพรรคการเมือง
๒. ความนิยมในคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง
๓. ผลประโยชน์ตอบแทนที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับหรือคาดว่าจะได้รับ

ในปัจจัยทั้ง ๓ ประการ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งน่าจะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากที่สุด

วิเคราะห์ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑. ความนิยมพรรคการเมือง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้บัญญัติกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้ประการหนึ่งว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งด้วย^๑ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีเจตนาที่จะส่งเสริมการ

^๑รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗ มาตรา ๑๑๗ บัญญัติไว้ดังนี้

"บุคคลผู้มีคุณสมบัติต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๑) สัญชาติไทยตามกฎหมาย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยและมีสัญชาติอื่นด้วยในขณะเดียวกันก็ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงชาติก็ได้ ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย เว้นแต่บุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิดแต่เกิดในต่างประเทศไม่ต้องมีคุณสมบัติดังกล่าว

(๒) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้านับวันเลือกตั้ง

(๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่พรรคเดียว"

เลือกตั้งในระบบพรรคการเมือง โดยให้ความสำคัญแก่คุณสมบัติดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๗ แล้วปรากฏว่า ได้มีผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นจำนวนมากถึง ๘ พรรค และในจำนวนนี้ทางราชการได้อนุมัติให้จัดตั้งพรรคการเมืองได้ถึง ๘ พรรค (ในการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๑๘) การที่มีพรรคการเมืองเป็นจำนวนมากนั้น เมื่อพิจารณาแล้วน่าจะมีสาเหตุดังนี้คือ (๑) ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองคาดหมายว่าพรรคการเมืองที่ตนจัดตั้งขึ้นนั้นมีโอกาสที่จะได้รับเลือกตั้ง แม้ว่าจะเป็นพรรคการเมืองเล็ก ๆ เนื่องจากการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ใช้วิธีการเลือกตั้งโดยวิธีการแบ่งเขตแบบผสม^๒ ซึ่งการกำหนดวิธีการเลือกตั้งแบบนี้ทำให้จังหวัดใหญ่ ๆ ที่มีผู้แทนราษฎรได้มากต้องแบ่งออกเป็นเขตย่อย ๆ เป็นการเปิดโอกาสให้ชนกลุ่มน้อยมีผู้แทนของตนได้ เนื่องจากชนกลุ่มน้อยในจังหวัดแต่รวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ในเขตเลือกตั้งย่อยเขตใด เขตหนึ่งสามารถส่งผู้แทนของ

ที่มา : กระทรวงมหาดไทย

^๒ การเลือกตั้งโดยวิธีแบ่งเขตแบบผสม หมายถึงการเลือกตั้งที่ถือเขตจังหวัดหนึ่งเป็นเขตเลือกตั้งค่านับแห่งการเลือกตั้งวิธีรวมเขต ในขณะที่เดียวกันหากจังหวัดใดมีผู้แทนราษฎรได้เกินกว่า ๓ คนขึ้นไป จะต้องแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น ๒ เขต ๓ เขต หรือ ๔ เขตขึ้นไปตามลำดับ ดู ชูสง่า ฤทธิประศาสน์, การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๗), หน้า ๒๕.

คนเข้าไปนั่งในสภาผู้แทนราษฎรได้ ทำให้พรรคเล็ก ๆ มีโอกาสหาเสียงสนับสนุนได้ง่ายขึ้น ประกอบกับ (๒) พระราชบัญญัติพรรคการเมืองก็เปิดโอกาสให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองได้ง่าย กล่าวคือ ผู้ที่มีสัญชาติไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์มีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป อาจารย์รวมกันเป็นคณะผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง และเชิญชวนหาผู้อื่นเข้ามาเป็นสมาชิกได้รวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งพันคนก็อาจจัดตั้งพรรคการเมืองได้

ในจังหวัดสพบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีผู้แทนราษฎรได้เกินกว่า ๓ คน จึงได้แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็นเขตย่อย ๒ เขตด้วยกัน ลักษณะดังกล่าวนี้ว่าเป็นประโยชน์ต่อพรรคเล็กพรรคน้อยที่จะมีโอกาสเข้าแข่งขันได้ แต่ปรากฏว่าในเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดสพบุรีนี้ไม่มีพรรคเล็กพรรคน้อยส่งสมาชิกเข้าแข่งขันในการเลือกตั้งเลย พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งนับว่าเป็นพรรคการเมืองใหญ่ทั้งสิ้น กล่าวคือ พรรคการเมืองแต่ละพรรคได้ส่งสมาชิกเข้าแข่งขันรับเลือกตั้งทั่วประเทศเป็นจำนวนมากด้วยกันทั้งสิ้น พรรคพลังใหม่ซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกสมัครรับ

พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๗ มาตรา ๗ กำหนดว่า

"ผู้มีสัญชาติไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช มีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปอาจารย์รวมกันเป็นคณะผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งมีแนวนโยบายไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อดำเนินการออกหนังสือเชิญชวนผู้อื่นให้สมัครเข้าเป็นสมาชิก เมื่อมีจำนวนผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก รวมกับจำนวนผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งพันคนยอมตั้งพรรคการเมืองได้ โดยจดทะเบียนพรรคการเมืองก่อนนายทะเบียนที่กระทรวงมหาดไทย

ผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม เช่นเดียวกับผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง"

เลือกตั้งน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพรรคการเมืองอื่นที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดลพบุรี ก็ยังส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งทั่วประเทศถึง ๑๐๒ คน^๑ สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่มีพรรคเล็กพรรคน้อยส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งในเขตนี้ สืบเนื่องจากในเขตเลือกตั้งนี้มีหน่วยทหารตั้งอยู่เป็นจำนวนมากจนเรียกได้ว่าเป็นเมืองทหาร ดังนั้นการสมัครรับเลือกตั้งในเขตนี้หากมิได้รับการสนับสนุนจากทหาร โอกาสที่จะได้รับเลือกตั้งก็น้อยมาก ในขณะที่เดียวกันในเขตเลือกตั้งนี้เป็นที่คาดกันว่าพรรคชาติไทยจะได้รับเลือกตั้ง เพราะนอกจากจะมีนโยบายสนับสนุนการทหารแล้ว พรรคการเมืองนี้ยังมีกำเนิดมาจากการรวมกลุ่มของนายทหารกลุ่มหนึ่งที่เคยมีอำนาจทางการเมืองอีกด้วย แม้แต่พรรคการเมืองที่ส่งตัวแทนเข้าสมัครในเขตนี้ก็ยังมีจำนวนไม่น้อยที่มีความลังเลไม่มั่นใจว่าจะประสบชัยชนะ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากพรรคการเมืองเหล่านั้นส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียว ทั้ง ๆ ที่ในเขตเลือกตั้งนี้สามารถมีผู้แทนราษฎรได้จำนวนถึง ๒ คน

เมื่อพิจารณาในค่านโยบายของพรรคการเมืองทั้ง ๕ พรรคที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งในเขตนี้ อาจแยกแยะเป็นกลุ่มแนวนโยบายได้ดังนี้ คือ^๒

(๑) กลุ่มที่มีนโยบายจัดเป็น "พรรคอนุรักษนิยม" ได้แก่ พรรคชาติไทย พรรคธรรมสังคม และพรรคกิจสังคม ซึ่งมีแนวนโยบายที่จะรักษาของเดิมเป็นส่วนใหญ่ จะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างก็เพียงเล็กน้อย

(๒) กลุ่มที่มีแนวนโยบายจัดเป็น "พรรคก้าวหน้า" ได้แก่ พรรคพลังใหม่ พรรคประชาธิปไตย ซึ่งมีแนวนโยบายที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างมาก

^๑ที่มา : กระทรวงมหาดไทย

^๒แยกกลุ่มตามแนวของ Lipset ดู Seymour Martin Lipset, Political Man (London : Heinemann, 1969), p.p. 131 - 134

เมื่อพิจารณาถึงประวัติความเป็นมาในการเลือกตั้งภายในจังหวัดลพบุรี ปรากฏว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมาประชาชนได้ตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคการเมืองที่มีแนวโน้มเป็น "พรรคอนุรักษนิยม" โดยตลอด (คู่มือที่ ๑ หน้า ๑๕) ปรากฏการณ์เช่นนี้ในสังคมประเทศตะวันตกก็มีเช่นกัน อย่างเช่น ในสหรัฐอเมริกาตอนใต้ อิตาลีสอนโต ในนครควีเบค (Quebec) ของประเทศแคนาดา ในที่ราบสูงสกอตแห่งสหราชอาณาจักร และทางตะวันตกของนอร์เวย์ เป็นต้น ในบริเวณดังกล่าวประชาชนผูกพันกับพรรคการเมืองที่เป็น "พรรคอนุรักษนิยม" และได้เลือกพรรคดังกล่าวตลอดมา พฤติกรรมเช่นนี้ Seymour Martin Lipset เรียกว่าเป็นพฤติกรรมแบบประเพณีนิยม (Traditionalism) ^๑ ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดลพบุรีก็อาจพิจารณาได้ว่า ประชาชนในจังหวัดนี้มีลักษณะแบบประเพณีนิยม โดยผูกพันอยู่กับ "พรรคอนุรักษนิยม" ตลอดมาเช่นกัน ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๑๔ ในเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดลพบุรี พรรคการเมืองที่น่าจะได้รับการเลือกตั้งได้แก่ พรรคชาติไทย พรรคธรรมสังคม และพรรคกิจสังคม ในบรรดาพรรคการเมืองทั้ง ๓ พรรคนี้ พรรคชาติไทยน่าจะเป็นพรรคการเมืองที่ประชาชนเลือกมากกว่า เพราะเป็นพรรคการเมืองที่เกิดจากการรวมกลุ่มของนายทหารที่เคยมีอำนาจทางการเมือง ซึ่งจะได้รับการสนับสนุนจากทหารในจังหวัดนี้อย่างท่วมท้น

อย่างไรก็ตาม Lipset ก็ได้อธิบายว่าโอกาสที่พรรคการเมืองที่เป็น "พรรคก้าวหน้า" จะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งก็อาจเกิดขึ้นได้ ถ้าหาก "พรรคก้าวหน้า" นั้นได้มีโอกาสเผยแพร่ข่าวสารที่ดี หรือประสมช่วงโอกาสในการติดต่อสื่อสาร (Channel of Communication) ทำให้ "พรรคก้าวหน้า" สามารถโฆษณาแนวทางของตน ให้เป็นที่

^๑ Ibid., p. 258.

ยอมรับของประชาชนได้อย่างกว้างขวาง^๑ การโฆษณาตัวเองเราจะพบว่า ในระหว่างการเลือกตั้งปี พ.ศ. ๒๕๑๘ มีการประโคมข่าวและโฆษณาแนวทางที่สนับสนุน "พรรคก้าวหน้า" อย่างแพร่หลาย โดยมีการกล่าวถึงแนวทางสังคมนิยมในทางที่ตีมากขึ้น ทั้งทางหนังสือพิมพ์ หนังสือ และสื่อมวลชนอื่น ดังกล่าวไว้แล้วในบทที่ ๑ ดังนั้นในแนวทางนี้ "พรรคก้าวหน้า" ก็อาจได้รับเลือกตั้งในจังหวัดลพบุรีได้

ถ้าพิจารณาตามแนวทางข้างต้น อาจพิจารณาลงการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดลพบุรี พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้เป็น ๒ แนว คือ

(๑) ประชาชนได้พิจารณาเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคชาติไทย เพราะพรรคชาติไทยมีแนวนโยบายอนุรักษนิยม

(๒) ประชาชนได้เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคพลังใหม่ เนื่องจากมีการประโคมข่าวแนวทางที่เป็นประโยชน์คือ "พรรคก้าวหน้า" อย่างมาก จนทำให้ประชาชนหันมาให้การสนับสนุน "พรรคก้าวหน้า"

ปัญหาที่ตามมาคือ การพิจารณาแนวทางดังกล่าวนั้นมีความถูกต้องมากน้อยเพียงใด เมื่อนำมาใช้กับสังคมไทย เพราะแนวทางที่กล่าวมานั้นมีความเกี่ยวพันอย่างยิ่งกับระบบพรรคการเมืองและนโยบายของพรรคการเมือง ในขณะที่มีนักวิชาการให้ความเห็นว่า การเลือกตั้งของไทยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเน้นกันที่ตัวบุคคลมากกว่าพรรคการเมือง^๒ แม้ใน

^๑Ibid, p.248.

^๒พงศ์เพ็ญ ศกุนตลาภย์, ประชาธิปไตยกับกระบวนการเมืองในประเทศไทย (พระนคร : โรงพิมพ์ของสมาคมสังคมนิยมแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๒), หน้า ๔๗.

การเลือกตั้งเมื่อ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ กระทรวงมหาดไทยซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยตรงก็ได้ทำการศึกษาและพบว่าการเลือกตั้งครั้งนั้นประชาชนก็ยังคงสนใจตัวบุคคลมากกว่า ระบบพรรคการเมือง

ดังนั้นถ้าพิจารณาในข้อโต้แย้งนี้แนวทางตามความเห็นของ Seymour Martin Lipset ก็อาจจะนำมาใช้กับการเลือกตั้งในเขตที่ ๒ จังหวัดสพบุรีไม่ได้อาจเป็นไปได้ในแนวทางที่ผู้ศึกษาการเมืองในประเทศไทยในอดีตที่เคยศึกษาไว้ เพราะการที่ผลการเลือกตั้งในเขตนี้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง ๒ ท่านนั้นมิได้สังกัดพรรคการเมืองเดียวกัน และทั้ง ๒ ท่านสังกัดพรรคที่ขึ้นนโยบายแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

ปัญหาจากความขัดแย้งในแนวทางทั้ง ๒ ด้านดังกล่าวก็คือ จะถือว่าแนวทางใดเป็นแนวทางที่ถูกต้องสำหรับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดสพบุรี เพื่อหาข้อยุติจากการขัดแย้งนี้ การศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องคือประชาชนจะเป็นวิธีการที่ได้คำตอบในทางที่สนับสนุนแนวทางใด แนวทางหนึ่ง และเมื่อพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประชาชนแล้วปรากฏผลการวิจัยสนามครั้งนี้คือ

ตารางที่ ๑๕

แสดงจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ทราบว่ามีพรรคการเมืองใดส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้ง

คำถาม : ทราบหรือไม่ว่าในเขตเลือกตั้งนี้มีพรรคการเมืองใดส่งตัวแทนเข้าสมัครรับเลือกตั้ง

ความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ส่งตัวแทนเข้าสมัคร	จำนวน	ร้อยละ
ทราบทั้งหมด	๒๒	๓๐.๙๕
ทราบบ้าง	๒๑๕	๓๙.๐๖

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, รายงานวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทน ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๓), หน้า ๒๒๔ -

ความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมืองที่สังกัดตัวแทนเข้าสมัคร	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ทราบ	๓๒๔	๕๖.๓๒
ไม่ตอบ	๑๐	๑.๓๒
รวม	๕๘๐	๑๐๐.๐๐

ตามตารางที่ ๑๔ ปรากฏว่าตัวอย่างประชากรที่ทราบว่ามีพรรคการเมืองใดสังกัดสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนี้ โดยสามารถระบุชื่อพรรคการเมืองได้ทั้งหมดมีเพียง ๒๒ คนหรือร้อยละ ๓.๗๕ ของตัวอย่างประชากรทั้งหมด ตัวอย่างประชากรที่ทราบว่ามีพรรคการเมืองใดสังกัดสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งโดยระบุได้เป็นบางพรรคมีจำนวน ๒๑๕ คนหรือร้อยละ ๓๗.๗๖ ของตัวอย่างประชากรทั้งหมด ตัวอย่างประชากรที่ไม่ทราบว่ามีพรรคการเมืองใดสังกัดสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งโดยไม่สามารถระบุได้เลยมีจำนวนถึง ๓๒๔ คนหรือร้อยละ ๕๖.๓๒ ของตัวอย่างประชากรทั้งหมด และตัวอย่างประชากรที่ไม่ตอบมีจำนวน ๑๐ คนหรือร้อยละ ๑.๓๒ ของตัวอย่างประชากรทั้งหมด

จากผลการวิจัยสนามตามตารางที่ ๑๕ จะเห็นได้ว่ามีจำนวนประชาชนกว่าครึ่งหนึ่งที่ไม่ทราบว่ามีพรรคการเมืองใดสังกัดของตนเองมีพรรคการเมืองใดสังกัดสมาชิกสมัครรับเลือกตั้ง ในขณะที่ผู้ที่ทราบเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่สังกัดสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมดมีเพียงร้อยละ ๔.๑๑ เท่านั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าประชาชนไม่ได้ให้ความสนใจต่อพรรคการเมืองเท่าที่ควร

ในขณะที่เดียวกันเมื่อทำการวิจัยสนามเฉพาะกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ทราบว่ามีพรรคการเมืองใดสังกัดสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งทั้งที่ทราบทั้งหมดและที่ทราบบ้าง ปรากฏผลดังนี้คือ

ตารางที่ ๒๐

แสดงความรู้เกี่ยวกับนโยบายของพรรคการเมือง

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าผู้สมัครที่ท่านเลือกสังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายอย่างไรบ้าง

ความรู้เกี่ยวกับนโยบายของพรรคการเมือง	จำนวน	ร้อยละ
ทราบนโยบาย (โดยระบุนโยบายของพรรคนั้นได้)	๕๕	๒๒.๘๒
ไม่ทราบนโยบาย (ไม่สามารถระบุนโยบายของพรรคนั้นได้)	๑๐๓	๔๒.๙๓
ไม่ตอบ	๘๓	๓๔.๒๕
รวม	๒๔๑	๑๐๐.๐๐

ตามตารางที่ ๒๐ ปรากฏว่าตัวอย่างประชากรที่ทราบว่าในเขตเลือกตั้งนี้พรรคการเมืองใดสังกัดสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งบ้างนั้น เป็นผู้ที่ทราบนโยบายของพรรคการเมืองของผู้สมัครที่ตนเลือกจำนวน ๕๕ คนหรือร้อยละ ๒๒.๘๒ เป็นผู้ที่ไม่ทราบนโยบายของพรรคการเมืองของผู้สมัครที่ตนเลือกจำนวน ๑๐๓ คนหรือร้อยละ ๔๒.๙๓ และไม่ตอบจำนวน ๘๓ คนหรือร้อยละ ๓๔.๒๕

แสดงว่านอกจากประชาชนส่วนใหญ่จะไม่ให้ความสนใจในพรรคการเมืองแล้ว ในจำนวนผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับพรรคการเมืองเองก็มีจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่นโยบายของพรรคการเมือง คงมีผู้ที่สนใจในนโยบายของพรรคการเมืองเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ในค่านกรบริโภคข่าวสารเกี่ยวกับแนวทางของฝ่ายซ้ายที่กระจายอยู่แพร่หลายอยู่ในนครหลวงนั้น จะมีผลต่อประชาชนมากหรือน้อยเพียงใด สิ่งหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับประชาชนควรวางการบริโภคข่าวสารอย่างมากมายนั้นได้มีการแพร่ข่าวสารมาถึงประชาชนมากน้อยเพียงใด ในการวิจัย

สนามเกี่ยวกับการติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชนทั้งประเภทหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ปรากฏว่าประชาชนได้ติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชนทั้ง ๓ ประเภทแตกต่างกันดังนี้ คือ

ตารางที่ ๒๑

แสดงการติดตามข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ของประชาชน

คำถาม : ท่านอ่านหนังสือพิมพ์รายวันเป็นประจำหรือไม่

ความสนใจอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
อ่านทุกวัน	๘๓	๑๕.๐๐
อ่านบ่อยครั้ง	๘๒	๑๕.๘๖
อ่านนาน ๆ ครั้ง	๑๘๔	๓๓.๘๕
ไม่เคยอ่าน	๒๐๓	๓๕.๐๐
ไม่ตอบ	๔	๐.๖๕
รวม	๕๘๐	๑๐๐.๐๐

ตามตารางที่ ๒๑ ตัวอย่างประชากรทั้งหมดเป็นผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวันจำนวน ๘๓ คน หรือร้อยละ ๑๕.๐๐ เป็นผู้อ่านหนังสือพิมพ์บ่อยครั้งจำนวน ๘๒ คนหรือร้อยละ ๑๕.๘๖ เป็นผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์นาน ๆ ครั้งจำนวน ๑๘๔ คนหรือร้อยละ ๓๓.๘๕ เป็นผู้ที่ไม่เคยอ่านหนังสือพิมพ์จำนวน ๒๐๓ คนหรือร้อยละ ๓๕.๐๐ และไม่ตอบจำนวน ๔ คนหรือร้อยละ ๐.๖๕ เมื่อพิจารณาถึงผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำและอ่านหนังสือพิมพ์บ่อยครั้งแล้ว จะเห็นได้ว่ามีเพียงร้อยละ ๓๐.๘๖ เท่านั้น ในขณะที่มีผู้อ่านหนังสือพิมพ์นาน ๆ ครั้งและไม่เคยอ่านหนังสือพิมพ์ถึงร้อยละ ๖๕.๘๕ ทั้งนี้เนื่องจากมีข้อจำกัดที่ทำให้ประชาชนอ่านหนังสือพิมพ์น้อยคือการจำหน่ายหนังสือพิมพ์มีจำกัดอยู่เฉพาะในตลาดที่เป็นที่ตั้งของอำเภอหรือศาลากลางจังหวัด การจำหน่ายหนังสือพิมพ์

ตามตำบลหมู่บ้านไม่มีอยู่เลย ดังนั้นโอกาสที่ประชาชนส่วนใหญ่จะได้อ่านหนังสือพิมพ์จึงมีน้อย จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยในขณะที่ปฏิบัติราชการอยู่ที่อำเภอเมืองลพบุรีประชาชนจะได้อ่านหนังสือพิมพ์ก็เฉพาะตามร้านค้า และที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ซึ่งสถานที่ดังกล่าวมีอยู่โดย เฉพาะที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านมีอยู่เพียงไม่มากนักประกอบกับประชาชนในชนบทส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำ ประชาชนที่อ่านจึงมีน้อย

ตารางที่ ๒๒

แสดงการติดตามข่าวสารจากวิทยุของประชาชน

คำถาม : ท่านฟังวิทยุเป็นประจำหรือไม่

ความสนใจติดตามข่าวสารจากวิทยุ	จำนวน	ร้อยละ
ฟังทุกวัน	๓๒๗	๕๖.๓๘
ฟังบ่อยครั้ง	๕๔	๑๖.๒๑
ฟังนาน ๆ ครั้ง	๘๘	๑๕.๑๓
ไม่เคยฟัง	๖๒	๑๐.๖๕
ไม่ตอบ	๕	๑.๕๕
รวม	๕๘๐	๑๐๐.๐๐

ตามตารางที่ ๒๒ ปรากฏว่าตัวอย่างประชากรเป็นผู้ที่ฟังวิทยุทุกวันจำนวน ๓๒๗ คนหรือ ร้อยละ ๕๖.๓๘ เป็นตัวอย่างประชากรที่ฟังวิทยุบ่อยครั้งจำนวน ๕๔ คนหรือร้อยละ ๑๖.๒๑ เป็นตัวอย่างประชากรที่ฟังวิทยุนาน ๆ ครั้งจำนวน ๘๘ คนหรือร้อยละ ๑๕.๑๓ เป็นตัวอย่าง ประชากรที่ไม่เคยฟังวิทยุจำนวน ๖๒ คนหรือร้อยละ ๑๐.๖๕ และเป็นที่ไม่ตอบจำนวน ๕ คน

หรือร้อยละ ๑.๕๕ การติดตามฟังข่าวสารจากวิทยุตามที่ได้ทำการวิจัยสนามว่าได้แพร่หลายในหมู่ประชาชนค่อนข้างมาก ทั้งนี้สืบเนื่องจากเครื่องรับวิทยุมีราคาถูกและสามารถใช้กับแบตเตอรี่แห้งได้ ทำให้เกิดความสะดวกการมีวิทยุไว้ประจำบ้านจึงเป็นที่นิยมของประชาชนที่จะมีไว้เพื่อฟังข่าวสารและรายการต่าง ๆ จากสื่อมวลชนประเภทนี้

ตารางที่ ๒๓

แสดงการติดตามข่าวสารจากโทรทัศน์ของประชาชน

คำถาม : ท่านชมโทรทัศน์เป็นประจำหรือไม่

ความสนใจติดตามข่าวสารจากโทรทัศน์	จำนวน	ร้อยละ
ชมทุกวัน	๕๕	๑๓.๐๖
ชมบ่อยครั้ง	๕๓	๘.๑๐
ชมนาน ๆ ครั้ง	๑๕๘	๒๗.๒๔
ไม่เคยชม	๒๖๓	๕๕.๓๔
ไม่ตอบ	๑๓	๒.๒๔
รวม	๕๘๐	๑๐๐.๐๐

ตามตารางที่ ๒๓ ปรากฏว่าตัวอย่างประชากรเป็นผู้ที่ชมโทรทัศน์ทุกวันจำนวน ๕๕ คน หรือร้อยละ ๑๓.๐๕ เป็นผู้ที่ชมโทรทัศน์บ่อยครั้งจำนวน ๕๓ คนหรือร้อยละ ๘.๑๐ เป็นผู้ชมโทรทัศน์นาน ๆ ครั้งจำนวน ๑๕๘ คนหรือร้อยละ ๒๗.๒๔ เป็นผู้ที่ไม่เคยชมโทรทัศน์จำนวน ๒๖๓ คนหรือร้อยละ ๕๕.๓๔ และไม่ตอบจำนวน ๑๓ คนหรือร้อยละ ๒.๒๔

เมื่อเปรียบเทียบการติดตามข่าวสารจากหนังสือพิมพ์และวิทยุแล้วจะเห็นว่า ผู้ที่ติดตามสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์มีจำนวนน้อยกว่าการติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชนอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากโทรทัศน์มีราคาแพงต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดหาสูง ประกอบกับสื่อมวลชนประเภทนี้ต้องอาศัยกระแสไฟฟ้า ซึ่งในเขตท้องที่ที่ศึกษานี้ไฟฟ้ายังเข้าไปไม่ถึงทุกตำบลหมู่บ้าน

ผลการวิจัยสนามดังกล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งปี ๒๕๑๘ ในเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดลพบุรี ประชาชนไม่ได้ให้ความสนใจต่อระบบพรรคการเมืองและรวมถึงการไม่ได้ให้ความสนใจต่อกฎหมายของพรรคการเมืองด้วย ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบนโยบายของพรรคการเมืองว่ามีอย่างไรบ้าง เมื่อประชาชนไม่ทราบเกี่ยวกับพรรคการเมืองเลย ก็จะส่งผลมาถึงว่าประชาชนไม่ทราบว่าพรรคการเมืองใดหรือนโยบายของพรรคการเมืองใดก็ สมควรที่จะออกคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ด้วย

ในด้านการประโคมข่าวสารที่ให้ประโยชน์แก่ "พรรคก้าวหน้า" ก็ปรากฏว่าประชาชนให้ความสนใจติดตามสื่อมวลชนอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ซึ่งในระยะที่จะมีการเลือกตั้งได้มีการประโคมข่าวสารดังกล่าวอย่างกว้างขวาง สื่อมวลชนประเภทนี้ ก็แพร่หลายไปอย่างจำกัดจนทำให้ผู้ที่ได้รับข่าวสารน้อย แม้ว่าจะมีผู้ติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชนวิทยุมาก แต่ก็ปรากฏว่าส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นกลางไม่ได้เป็นกระบอกเสียงของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง สาเหตุหนึ่งน่าจะเป็นเพราะสื่อมวลชนประเภทนี้อยู่ในความควบคุมของหน่วยราชการอย่างใกล้ชิด จึงสามารถกล่าวได้ว่าการประโคมข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของ "พรรคก้าวหน้า" ที่กักคักอยู่ในนครหลวงนั้นประสบกับข้อจำกัดบางประการ ทำให้ไม่สามารถเผยแพร่ไปยังประชาชนในชนบทได้

ผลการวิจัยสนามจะเห็นได้ชัดเจนว่าประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดลพบุรีส่วนใหญ่ไม่ได้ผูกพันกับ "พรรคอนุรักษนิยม" จนเป็นประเพณีนิยม ในขณะที่เดียวกันส่วนใหญ่ก็ไม่ได้รับอิทธิพลจากการประโคมข่าวสนับสนุน "พรรคก้าวหน้า" หรือสรุปได้ว่าประชาชนออกเสียงเลือกตั้งโดยไม่ได้นิยมพรรคการเมืองเหมือนกับที่เคยเป็นมาครั้งที่ได้มีผู้ศึกษาไว้

๒. ความนิยมคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง
เป็นที่ยอมรับกันว่าการเลือกตั้งที่เข้ามาในอดีตของประเทศไทยนั้นประชาชนส่วนใหญ่ได้ยึดถือเอาตัวบุคคลมากกว่าหลักการ อันสืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศที่เชื่อในตัวบุคคลมากกว่าระบบ ในขณะที่บางชาติในโลกตะวันตกเชื่อว่าหากคนดีแล้วจะใช้ระบบอะไรก็ได้ เรื่องของระบบหรืออุดมคติอุดมการณ์ไม่เป็นสิ่งสำคัญ หรือถ้าจะสำคัญก็ต่อรองลงมาจากบุคคล

ในด้านลักษณะของบุคคลคนไทยมีค่านิยมทางสังคมที่นำมาใช้เป็นปัจจัยตัดสินคนดีหรือไม่ดีนั้นมีผู้ทำการศึกษามากแล้วพบว่าคนไทยมีค่านิยมบุคคลในลักษณะสำคัญสรุปได้ดังนี้คือ

ดร. ไพฑูรย์ เกรือแกง ได้ทำการศึกษาลักษณะสังคมไทยแล้วพบว่าคนไทยมีความนิยมคนที่มีลักษณะดังนี้

(๑) ความมั่งคั่ง (Wealth) เรื่องที่คนไทยนิยมว่า "เงิน" หรือความมั่งคั่งของบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งความมั่งคั่งนี้มีบทบาทในการกำหนดพฤติกรรมทางการเมือง เช่น การแสวงหาอำนาจทางการเมือง

(๒) อำนาจ (Power) เมื่อคนใดมีอำนาจแล้วมักจะได้รับการยกย่องนับถือ

ค่านิยมทั้ง ๒ อย่างคือ เงินและอำนาจ มิใช่เป็นเพียงค่านิยมของสังคมไทย หากเป็นของสากลซึ่งในประเทศต่าง ๆ ก็ถือเป็นค่านิยมเช่นกัน และค่านิยมทั้ง ๒ อย่างนี้มักจะมีผล

กมล สมวิเชียร, ประชาธิปไตยกับสังคมไทย (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๖), หน้า ๖๔.

ดร.ไพฑูรย์ เกรือแกง, ลักษณะสังคมไทย (กรุงเทพฯ(พระนคร) : กองบรรณาธิการ น.ส.พ.ชาวไทย, ๒๕๐๓), หน้า ๕๑ - ๑๐๓.

คือในเมืองมากกว่าในชนบท เพราะในชนบทคงจะต้องมีอีกสิ่งหนึ่งประกอบด้วยคือความดี (Virtue)

แบ่งออกได้

(๓) คนไทยยกย่องความเป็นผู้ใหญ่ (Seniority) และความเป็นผู้ใหญ่พอจะ

- ก. มีตำแหน่งและฐานะทางสังคมหรือฐานะทางราชการสูง
- ข. หมายถึงผู้มีอายุสูง
- ค. หมายถึงอายุราชการหรืออายุของการทำงานเฉพาะอย่างมานาน

(๔) คนไทยยกย่องผู้มีจิตใจนักเลง จิตใจนักเลงในที่นี้หมายถึง

- ก. มีจิตใจสปอร์ต (Sportmanship)
- ข. มีลักษณะเป็นชายแท้ (Man)
- ค. มีลักษณะของการมีลูกน้อง (Benevolence)

(๕) คนไทยนิยมการเป็นเจ้านาย ลักษณะการเป็นเจ้านายพอจะแบ่งออกได้ดังนี้

คือ

- ก. ใ้รับแต่งตั้งใหม่เกี่ยวกับและตำแหน่งในสังคม
- ข. การมีงานทำหรืออาชีพที่ตนเองรัก
- ค. การมียศถาบรรดาศักดิ์ มีอำนาจหน้าที่

(๖) สังคมไทยนิยมยกย่องความใจกว้าง คือ คนที่มีใจบุญสุนทาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามชนบทต่าง ๆ และรวมไปถึงมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อนบ้านและต่อแขกแปลกหน้าด้วย

(๗) คนไทยยกย่องความกตัญญูคุณ

(๘) คนไทยยกย่องปราชญ์ (The Wise) หรือผู้มีความรู้สูง

(๙) สังคมไทยยกย่องความเคารพขนบธรรมเนียมที่ค่าที่สูง (Propriety of Etiquette).

นอกจากนี้จากการศึกษาเฉพาะคนไทยเฉพาะทองที่ได้พบว่าคนไทยมีค่านิยมสำคัญ

ดังนี้

- (๑) นิยมความมั่นคง
- (๒) นิยมอำนาจ
- (๓) นิยมความเป็นเจ้านาย
- (๔) นิยมความเป็นผู้ใหญ่
- (๕) ความกตัญญูรู้คุณ
- (๖) ความสำเร็จในชีวิตการทำงาน
- (๗) ความก้าวหน้าในชีวิต
- (๘) ความสะดวกสบายทางคมนาคม
- (๙) การยกย่องตนเอง
- (๑๐) มีจิตใจกุศล เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- (๑๑) นิยมผู้มีความรู้
- (๑๒) ความเท่าเทียมกัน

และผู้ที่ศึกษาพบว่านอกจากค่านิยมเช่นเดียวกับที่กล่าวข้างต้นแล้ว คนไทยยังมีค่านิยมในตัวบุคคลที่สำคัญไม่น้อยอีกประการหนึ่งคือ ความซื่อสัตย์

กีเรก ฤกษ์หทัย, ศึกษาและเปรียบเทียบค่านิยมของคนไทยในคำบลงแก้ว อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ กับนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, พ.ศ. ๒๕๑๒), หน้า ๑๐๓ - ๑๐๖.

ปิ่นรงค์ ศรีสวัสดิ์, ประมวลคำสอนสังคัมภีระมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อเปรียบเทียบค่านิยมของคนไทยดังกล่าวแล้ว กับค่านิยมในตัวบุคคลของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดลพบุรี ซึ่งประชาชนในเขตนี้ส่วนใหญ่ก็จัดได้ว่าเป็นชาวชนบทมีอาชีพทางเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ และจากการวิจัยสนามได้พบค่านิยมของประชาชนในเขตเลือกตั้งครั้งนี้

ตารางที่ ๒๔

แสดงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้แทนราษฎร

คำถาม : ท่านคิดว่าผู้ที่สมควรจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรมีคุณสมบัติอย่างไร

ความเห็นของประชาชน	จำนวน (คะแนน)	ร้อยละ
เป็นผู้ที่มีความรู้ดี	๒๐๗	๒๓.๑๘
เป็นผู้ที่ช่วยเหลือท้องถิ่นเสมอ	๒๐๘	๒๓.๘๘
เป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อย	๗๑	๗.๙๕
เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในสังคม	๗	๐.๗๘
เป็นผู้ที่มีฐานะดี	๖	๐.๖๗
เป็นผู้ที่พูดเก่ง	๒๑	๒.๖๓
เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์	๒๖๗	๒๙.๘๘
เป็นผู้ใจบุญ	๓๘	๔.๓๖
เป็นผู้ที่เคยเป็นข้าราชการ	๓	๐.๓๓
เป็นผู้ที่พูดจริงทำจริง (อื่น ๆ)	๖๘	๗.๖๑
รวม	๘๙๓	๑๐๐.๐๐

ตามตารางที่ ๒๔ ซึ่งในการวิจัยสนามได้เปิดโอกาสให้ตัวอย่างประชากรตอบคุณสมบัติของผู้ที่มีความเหมาะสมที่จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หลายประการ แลวนำมารวมเป็นคะแนน ปรากฏผลว่าคุณสมบัติต่าง ๆ ใ้รับคะแนนเรียงลำดับกันดังนี้คือ เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ได้ ๒๖๓ คะแนนหรือร้อยละ ๒๕.๘๕ เป็นผู้ที่มีความรู้ดีได้ ๒๐๗ คะแนนหรือร้อยละ ๒๓.๑๕ เป็นผู้ช่วยเหลือทองถิ่นเสมอได้ ๒๐๔ คะแนนหรือร้อยละ ๒๒.๘๔ เป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อยได้คะแนน ๗๑ คะแนนหรือร้อยละ ๗.๕๕ เป็นผู้พูดจริงทำจริงได้ ๖๘ คะแนนหรือร้อยละ ๗.๖๑ เป็นผู้ใ้ใจบุญได้ ๓๕ คะแนนหรือร้อยละ ๔.๓๖ เป็นผู้พูดเก่งได้ ๒๑ คะแนนหรือร้อยละ ๒.๒๓ เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในสังคมได้ ๗ คะแนนหรือร้อยละ ๐.๗๕ เป็นผู้ที่มีฐานะดีได้ ๖ คะแนนหรือร้อยละ ๐.๖๓ และเป็นผู้ที่เคยเป็นข้าราชการได้ ๓ คะแนนหรือร้อยละ ๐.๓๓ และเมื่อให้ตัวอย่างประชากรเลือกคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดเพียง ๑ ประการปรากฏผลดังนี้คือ

ตารางที่ ๒๕

แสดงความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของผู้ที่จะเป็นผู้แทนราษฎร

คำถาม : ท่านคิดว่าคุณสมบัติตามข้อ ๕๗ อะไรสำคัญที่สุดไปรกระบุ

ความเห็นของประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
เป็นผู้ที่มีความรู้ดี	๑๐๒	๑๓.๕๕
เป็นผู้ช่วยเหลือทองถิ่นเสมอ	๑๒๘	๒๒.๐๖
เป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อย	๒๐	๓.๕๕
เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในสังคม	๗	๐.๗๓
เป็นผู้ที่มีฐานะดี	๖	๐.๓๕
เป็นผู้พูดเก่ง	๑๓	๒.๒๕
เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์	๒๒๐	๓๓.๕๓

ความเห็นของประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
เป็นผู้ใจบุญ	๑๐	๑.๙๓
เป็นผู้ที่เคยเป็นข้าราชการ	๑	๐.๑๙
เป็นผู้ที่พูดจริงทำจริง	๖๓	๑๐.๘๖
ไม่ตอบ	๒๐	๓.๘๕
รวม	๕๘๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๒๕ ปรากฏว่าตัวอย่างประชากรมีความเห็นว่าคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของบุคคลที่เหมาะสมจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคั้งนี้คือ เห็นว่าควรเป็นผู้ที่มีความรู้ดี จำนวน ๑๐๒ คนหรือร้อยละ ๑๗.๕๕ เห็นว่าควรเป็นผู้ที่ช่วยเหลือท้องถิ่นเสมอจำนวน ๑๒๕ คนหรือร้อยละ ๒๒.๐๖ เห็นว่าควรเป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อยจำนวน ๒๐ คนหรือร้อยละ ๓.๘๕ เห็นว่าควรเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในสังคมจำนวน ๑ คนหรือร้อยละ ๐.๑๗ เห็นว่าควรเป็นผู้ที่พูดเก่งจำนวน ๒ คนหรือร้อยละ ๐.๓๔ เห็นว่าควรเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์จำนวน ๒๒๐ คนหรือร้อยละ ๓๗.๙๓ เห็นว่าควรเป็นผู้ที่ใจบุญจำนวน ๑๐ คนหรือร้อยละ ๑.๙๓ เห็นว่าควรเป็นผู้ที่เคยเป็นข้าราชการจำนวน ๑ คนหรือร้อยละ ๐.๑๗ เห็นว่าควรเป็นผู้ที่พูดจริงทำจริงจำนวน ๖๓ คนหรือร้อยละ ๑๐.๘๖ และไม่ตอบจำนวน ๒๐ คนหรือร้อยละ ๓.๘๕

จากการวิจัยสนามข้างต้นอาจสรุปได้ว่า ค่านิยมในตัวบุคคลที่สำคัญในการตัดสินหรือวัดค่าบุคคลที่จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีคั้งนี้คือ

- (๑) ความซื่อสัตย์
- (๒) การช่วยเหลือท้องถิ่นเสมอ
- (๓) ความรู้
- (๔) ความเป็นคนพูดจริงทำจริง

เมื่อพิจารณาในค่านคุณสมบัตินั้นของผู้สมัครรับเลือกตั้งจากการสัมภาษณ์และมารดาของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคพลังใหม่ ปรากฏว่านายเฉลิมชัย ทองตันไทร เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีความรู้สูง และเป็นพื้นที่ประวัติการศึกษาที่เด่นตลอดมา กล่าวคือ เรียนเก่งจนได้รับทุนการศึกษา ผู้ที่เรียนดีตลอดมาตั้งแต่ชั้นมัธยมจนจบการศึกษาชั้นปริญญาการศึกษาบัณฑิต

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วนายเฉลิมชัย ทองตันไทร ได้เข้ารับราชการเป็นครูสอนหนังสืออยู่ที่โรงเรียนในเขตอำเภอพัฒนานิคม ในระหว่างที่ปฏิบัติราชการในตำแหน่งครูนั้นก็ได้ทำงานให้เป็นที่เคารพรักใคร่ในหมู่ประชาชนควยการให้ความช่วยเหลือในกิจการของท้องถิ่นตลอดมา

ในค่านความประพฤติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นี้ก็ไม่เคยมีประวัติค่างพร้อยในทางที่ไม่ดีไม่ว่าจะเป็นความประพฤติทั่วไป หรือความประพฤติในการงานนอกจากกล่าวได้ว่าบุคคลผู้นี้เป็นผู้ที่มีความประพฤติดี รุ้จักสัมมาคารวะ มีความเคารพนอบนอบต่อผู้หลักผู้ใหญ่จนเป็นที่นับถือรักใคร่จากญาติสนิทมิตรสหายทั่วไป

จากการสัมภาษณ์ถึงมูลเหตุจริงใจที่เขามารับสมัครรับเลือกตั้ง บิดาและมารดาของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นี้ได้กล่าวว่า นายเฉลิมชัย ทองตันไทร บุตรของตนเป็นผู้ที่มุ่งมั่นจะทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม จึงตัดสินใจเข้าสมัครรับเลือกตั้ง และในการเลือกตั้งก็ทุ่มเทอย่างเต็มที่โดยไต่หน้ออกไปเยี่ยมเยียนราษฎรเสมอ ๆ โดยไต่ออกไปเยี่ยมเยียนถึงบ้านของประชาชนแม่ในท้องถิ่นที่ห่างไกลหรือทุรกันดารก็บุกบันไปให้ถึง เมื่อไปเยี่ยมเยียนประชาชนก็ได้รับทราบเอาปัญหาและความเดือดร้อนของราษฎรเหล่านั้นมาเพื่อที่จะไต่หาทางช่วยเหลือในโอกาสต่อไป

การหาเสียงโดยการออกเยี่ยมเยียนราษฎรของผู้สมัครพรรคพลังใหม่นี้ ผู้สมัครอื่น ๆ ไม่ค่อยได้นำมาไข้มากนักโดยผู้สมัครอื่น ๆ มักจะเน้นหนักเฉพาะในที่ชุมนุมชนเท่านั้นดังกล่ามาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปไตยและพรรคกิจสังคมนั้น เป็นที่กล่าวขวัญกันทั่วไปในหมู่ประชาชนว่าไม่เคยได้พบตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้ง ๒ เลยในขณะที่มีกรหาเสียง

จนถึงวันเลือกตั้ง การหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีพบปะเยี่ยมเยียนราษฎรตามบ้านนี้ แม้ว่าจะกระทำได้ไม่ทั่วถึงทุกบ้านก็ตาม แต่การกระทำเช่นนั้นก็เป็นผลให้มีการกล่าวขวัญถึงตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในหมู่ประชาชนว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นกำลังหาเสียงอย่างจริงจังเพื่อรับการเลือกตั้งเป็นตัวแทนราษฎรหรือเป็นการแสดงลักษณะเป็นคนเอาการเอางานของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั่นเอง

คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคพลังใหม่เมื่อเปรียบเทียบกับผู้สมัครคนอื่นแล้วนับได้ว่าไม่ได้ออกไปกว่าผู้สมัครคนอื่นเลย จะมีบ้างก็คือการช่วยเหลือท้องถิ่นซึ่งนายเฉลิมชัย ทองตันไทร ได้มีเวลาช่วยเหลือท้องถิ่นจากัดเฉพาะเมื่อเป็นครูสอนหนังสือซึ่งเป็นเวลาประมาณ ๒ ปีเศษเท่านั้น แต่ผู้ที่มีบทบาทช่วยเหลือท้องถิ่นเสมอคือผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวคือนายประเสริฐ สายพิมพ์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคชาติไทย ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัดระหว่างที่ยังไม่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และในระหว่างนั้นได้มีบทบาทช่วยเหลือท้องถิ่นตลอดมาแล้ว นายเฉลิมชัย ทองตันไทรก็เหมือนจะไต่เปรียบผู้สมัครอื่น ๆ ในด้านความรู้สูง และการที่เป็นคนมีลักษณะเอาการเอางาน แม้แต่อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สมัครในนามพรรคธรรมสังคมเองซึ่งน่าจะได้รับเลือกตั้งก็ต้องสูญเสียคะแนนเสียงไปไม่ใช่น้อย เนื่องจากในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ไต่ปฏิบัติตามที่ไต่ให้คำมั่นไว้กับประชาชน และไม่คอยไต่มาพบปะประชาชนเลย ทำให้ประชาชนเห็นว่าเป็นคนพูดแล้วไม่ทำตามที่ถูก จึงเปลี่ยนมาให้ความสนับสนุนแก่ผู้สมัครคนอื่นที่เห็นว่าจะเป็นคนเอาการเอางานหรือพูดจริงทำจริงแทน

ดังนั้นจึงสามารถพิจารณาได้ว่า การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับเลือกตั้งไปนั้นเป็นเพราะมีคุณสมบัติเป็นที่ถูกใจประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั่นเอง

ค. ผลประโยชน์ที่ใครรับหรือกลัวว่าจะใครรับ

ผลประโยชน์นั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเลือกตั้ง กล่าวคือ คนจะสนใจมาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถ้าเขารู้ว่าผู้ที่เขาเลือกตั้งเขาไปจะเป็นผู้ใช้อำนาจแทนเขาและรักษาประโยชน์แทนเขา การที่ประชาชนจะทราบว่าคุณสมัครรับเลือกตั้งคนใดหรือพรรคการเมืองใดจะเป็นผู้รักษาประโยชน์แทนตนนั้นย่อมขึ้นอยู่กับว่าคุณมีสิทธิเลือกตั้งใดหรือนโยบายของคุณสมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองนั้น ๆ ว่าจะรักษาประโยชน์แทนผู้มีสิทธิเลือกตั้งใดหรือไม่

แต่จากการที่ใครวิเคราะห์มาแล้วปรากฏว่าคุณมีสิทธิเลือกตั้งมีความรู้เกี่ยวกับนโยบายของพรรคการเมืองน้อยมาก จึงอาจพิจารณาได้ว่าเมื่อประชาชนไม่ทราบว่าพรรคการเมืองใดมีนโยบายอย่างไร ก็ไม่อาจตัดสินใจว่าควรที่จะเลือกพรรคใดจึงจะสามารถรักษาผลประโยชน์ของตนได้

อย่างไรก็ตามในแง่แนวนโยบายนั้นเป็นแนวทางกว้าง ๆ สำหรับเป็นกรอบในการบริหารประเทศเป็นส่วนรวม นับได้ว่าเป็นผลประโยชน์ที่ค่อนข้างไกลตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยเพราะผู้เลือกตั้งจะต้องใช้ความสามารถวิเคราะห์ให้ได้ว่าเมื่อใดมีการบริหารประเทศไปตามแนวนโยบายนั้นแล้วตนจะใครรับผลประโยชน์อย่างไรบ้าง จริงอยู่แม้ว่าจะมีการแปลงนโยบายให้ง่ายต่อการพิจารณาของผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งใด แต่ดังที่กล่าวมาแล้วการหาเสียงเพื่อแปลงนโยบายเป็นไปอย่างจำกัดทั้งในค่านิยมผู้สมัครรับเลือกตั้งและในค่านิยมความสนใจจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นในการหาเสียงเลือกตั้งที่เข้ามาในอคติของผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงมักจะใช้วิธีนำผลประโยชน์ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถมองเห็นได้ง่ายกว่าการพิจารณาจากนโยบาย อันได้แก่ การให้ทรัพย์สินสิ่งของและการพัฒนาท้องถิ่น ดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่ ๒ (ดูหน้า ๔๕ - ๕๑) ซึ่งการให้ผลประโยชน์

ดร.กระมล ทองธรรมชาติ, "ปัญหาการเมืองในประเทศกำลังพัฒนา" ในอมร รักษาศักดิ์ และชัชติยา กรรณสูต (รวบรวม), ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพัฒนาบริหารศาสตร์, ๒๕๑๕), หน้า ๔๖.

ดังกล่าวมีผลต่อประชาชนดังนี้

ตารางที่ ๒๖

แสดงผลของการที่ผู้มาให้อาหารหรือสัญญาว่าจะให้อาหารประโยชน์

คำถาม : ท่านรับผลประโยชน์ตามข้อ ๓๗ และปฏิบัติตามที่ผู้ยื่นข้อกล่าวหาหรือขอร้องหรือไม่

ผลของการที่ผู้มาเสนอให้อาหารหรือสัญญาว่าจะให้อาหารประโยชน์	จำนวน	ร้อยละ
รับและปฏิบัติตามคำขอร้อง	๑๕	๑๖.๑๓
รับแต่ไม่ปฏิบัติตามคำขอร้อง	๓๓	๓๕.๔๘
ไม่รับ	๔๓	๔๖.๒๓
ไม่ตอบ	๒	๒.๑๕
รวม	๙๓	๑๐๐.๐๐

ตามตารางที่ ๒๖ ปรากฏว่าผู้ที่ได้รับผลประโยชน์นั้น ๆ และปฏิบัติตามคำขอร้องมีจำนวน ๑๕ คนหรือร้อยละ ๑๖.๑๓ ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์นั้น ๆ แต่ไม่ปฏิบัติตามคำขอร้องมีจำนวน ๓๓ คนหรือร้อยละ ๓๕.๔๘ ผู้ที่ไม่รับมีจำนวน ๔๓ คนหรือร้อยละ ๔๖.๒๓ และไม่ตอบจำนวน ๒ คนหรือร้อยละ ๒.๑๕

จะเห็นว่าผลการเสนอผลประโยชน์หรือสัญญาว่าจะให้อาหารประโยชน์นี้มีผลเพียงเล็กน้อย กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่จะไม่รับผลประโยชน์นั้น ๆ เลย ในขณะที่เดียวกันผู้ที่ได้รับผลประโยชน์นั้น ๆ ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ปฏิบัติตามคำขอร้อง

ตารางที่ ๒๓

แสดงผลของการที่มีผู้มาทำประโยชน์หรือสัญญาว่าจะทำประโยชน์ให้ท้องถิ่น

คำถาม : ท่านเชื่อและปฏิบัติตามที่ผู้นำท้องถิ่นต้องการหรือขอร้องหรือไม่

ผลที่เกิดขึ้น	จำนวน	ร้อยละ
เชื่อและปฏิบัติตามที่ขอร้อง	๕๒	๒๔.๕๓
เชื่อแต่ไม่ปฏิบัติตามที่ขอร้อง	๒๑	๑๐.๒๘
ไม่เชื่อ	๕๓	๕๖.๕๒
ไม่ตอบ	๑	๐.๒๘
รวม	๑๒๗	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๒๓ ผู้ที่ตอบว่ามีผู้มาทำประโยชน์ให้หรือสัญญาว่าจะมาทำประโยชน์ให้แกท้องถิ่นมีผลตอบเพียงเล็กน้อย คือผู้ที่เชื่อและปฏิบัติตามความต้องการหรือคำขอร้องของผู้ที่มาทำประโยชน์ให้หรือสัญญาว่าจะมาทำประโยชน์ให้เพียง ๕๒ คนหรือร้อยละ ๒๔.๕๓ เท่านั้น ผู้ที่ไม่เชื่อเลยมีถึง ๕๓ คนหรือร้อยละ ๕๖.๕๒ ส่วนผู้ที่เชื่อแต่ไม่ปฏิบัติตามมีจำนวน ๒๑ คน หรือร้อยละ ๑๐.๒๘

สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้มีการจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งน้อยประการหนึ่งก็คือ การโจมตีวิธีการดังกล่าวว่าไม่ถูกต้องทั้งทางราชการและสื่อมวลชนทั่วไป และการโจมตีดังกล่าวนี้ว่าได้ผลพอสมควร

ดังนั้นการที่ประชาชนไม่ทราบนโยบายของพรรคการเมืองประกอบกับการจูงใจโดยการเสนอผลประโยชน์—ได้รับผลตอบแทนมากจึงอาจสรุปได้ว่าประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญในการ

ทัศนใจเลือกตั้ง

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการทัศนใจออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนตามสมมุติฐาน ทั้ง ๓ ประการจึงสรุปได้ว่าประชาชนได้ทัศนใจโดยมีความนิยมในคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสำคัญ จากการวิจัยสนามถึง เหตุผลในการทัศนใจออกเสียงเลือกตั้งปรากฏผลดังนี้คือ

ตารางที่ ๒๔

แสดงเหตุผลที่ออกเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

เหตุผลในการออกเสียง	จำนวน	ร้อยละ
นิยมพรรคการเมือง :		
- ชอบพรรคการเมืองที่ผู้นั้นสังกัด	๔๓.๕๕ (๔๓)	
- ชอบนโยบายของพรรคการเมืองนั้น	๕๒.๐๔ (๕๑)	
รวม	๑๐๐.๐๐ (๙๘)	๙๘
นิยมตัวบุคคล :		
- ชอบคุณสมบัติของผู้สมัคร	๘๓.๑๕ (๑๙๐)	
- เป็นคนรู้จักกัน	๑๒.๘๕ (๒๘)	
รวม	๑๐๐.๐๐ (๒๑๘)	๒๑๘
ผลประโยชน์ :		
- ใ้ได้รับผลประโยชน์หรือคาดว่าจะได้รับ	๒๓.๕๓ (๑๖)	
- ทองถิ่นใ้ได้รับผลประโยชน์หรือคาดว่าจะได้รับ	๓๖.๔๓ (๕๒)	
รวม	๑๐๐.๐๐ (๖๘)	๖๘

เหตุผลในการออกเสียง	จำนวน	ร้อยละ
อื่น ๆ :		
- มีบุคคลอื่นชักชวนให้เลือก	๒๔.๒๑ (๒๑)	
- ไม่มีเหตุผลที่ลงคะแนนให้	๓๕.๓๘ (๓๔)	
รวม	๑๐๐.๐๐ (๙๕)	๙๕ ๑๘.๐๗๗
มีเหตุผลหลายอย่างประกอบกัน		๑๘ ๓.๕๘๘
ไม่ตอบ		๒๐ ๓.๘๙๓
รวมทั้งสิ้น		๕๑๓ ๑๐๐.๐๐

ตามตารางที่ ๒๘ ปรากฏว่าตัวอย่างประชากรที่ได้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งจำนวน ๕๑๓ คนได้ให้เหตุผลในการออกเสียงเลือกตั้งสรุปว่า เนื่องจากนิมพรรคการเมืองจำนวน ๕๘ คน หรือร้อยละ ๑๘.๙๕ ให้เหตุผลในการออกเสียงเลือกตั้งสรุปว่าเป็นความนิยมตัวบุคคลจำนวน ๒๑๘ คนหรือร้อยละ ๔๒.๖๖ ให้เหตุผลในการออกเสียงเลือกตั้งสรุปว่าเป็นเพราะผลประโยชน์จำนวน ๒๕ คนหรือร้อยละ ๑๓.๑๕ มีเหตุผลอื่น ๆ จำนวน ๕๕ คนหรือร้อยละ ๑๘.๓๓ และให้เหตุผลว่ามีเหตุผลหลายประการประกอบกันจำนวน ๑๘ คนหรือร้อยละ ๓.๕๘ และไม่ตอบจำนวน ๒๐ คนหรือร้อยละ ๓.๘๙

ในจำนวนผู้ที่ให้เหตุผลว่านิมพรรคการเมืองนั้น เป็นผู้ที่นิมพรรคการเมืองหรือคุณลักษณะของพรรคการเมืองจำนวน ๕๓ คนหรือร้อยละ ๔๓.๙๕ ของผู้ที่ตอบในกลุ่มเหตุผลนี้ และเป็นผู้ที่นิมนโยบายของพรรคการเมืองจำนวน ๕๑ คนหรือร้อยละ ๕๒.๐๔ ของผู้ที่ตอบในกลุ่มเหตุผลนี้

ในจำนวนผู้ที่ตอบในกลุ่มเหตุผลนิยมในตัวบุคคล เป็นผู้ที่นิยมในคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวน ๑๕๐ คนหรือร้อยละ ๘๓.๑๕ ของผู้ที่ตอบในกลุ่มเหตุผลนี้ และเป็นผู้ที่รู้จักกับผู้สมัครรับ

เลือกตั้งจำนวน ๒๘ คนหรือร้อยละ ๑๒.๘๘ ของผู้ที่ตอบในกลุ่มเหตุผลนี้

ผู้ที่ตอบในเหตุผลผุ้ประโยชน์ เป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์หรือคาดว่าจะได้รับประโยชน์จำนวน ๑๖ คนหรือร้อยละ ๒๓.๕๓ ของผู้ที่ตอบในกลุ่มเหตุผลนี้ และเป็นผู้ที่เห็นว่าท้องถิ่นได้ประโยชน์หรือคาดว่าจะได้ประโยชน์จำนวน ๕๒ คนหรือร้อยละ ๗๖.๘๗ คนของผู้ที่ตอบในกลุ่มเหตุผลนี้

ในจำนวนผู้ที่ตอบในกลุ่มเหตุผลอื่น ๆ เป็นผู้ที่มีเหตุผลเพราะมีบุคคลอื่นชักชวนให้เลือก จำนวน ๖๑ คนหรือร้อยละ ๖๘.๒๑ ของผู้ที่ตอบในกลุ่มเหตุผลนี้ และเป็นผู้ที่ไม่มีเหตุผลอะไรเลย จำนวน ๓๘ คนหรือร้อยละ ๓๕.๗๘ ของผู้ที่ตอบในกลุ่มเหตุผลนี้

จะเห็นได้ว่า ในการวิจัยสนามในกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ได้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเป็นขอสันนิษฐานว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังยึดอยู่กับตัวบุคคลและในค่านิยมบุคคลนั้น คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่ประชาชนส่วนใหญ่นำมาตัดสินใจในการออกเสียงเลือกตั้ง ส่วนการตัดสินใจโดยมีความนิยมในพรรคการเมืองและผลประโยชน์นั้นประชาชนจำนวนน้อยมากที่เลือกใช้เหตุผลทั้ง ๒ ประการนี้ และกล่าวได้ว่า การตัดสินใจของประชาชนยังไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยเป็นมาในอดีต

พิจารณาความสัมพันธ์เหตุผลในการตัดสินใจของประชาชน การที่ประชาชนออกเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ได้คนดีไปปกครองประเทศก็ การที่ประชาชนออกเสียงเลือกตั้งเพราะผลประโยชน์ตอบแทนก็ดี หรือการที่ประชาชนออกเสียงเลือกตั้งโดยคำนึงถึงพรรคการเมืองก็ดี นับว่าเป็นการตัดสินใจที่สมเหตุผลทั้งสิ้น

แต่ถ้าพิจารณาถึงความสัมพันธ์ตามระบบประชาธิปไตยแล้ว การตัดสินใจโดยความนิยมคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งจะเป็นการตัดสินใจที่สมเหตุผลก็ต่อเมื่อประเทศมีระบบพรรคการเมืองที่เข้มแข็ง อยู่ในสภาพที่เป็นสถาบันหลัก เป็นพรรคใหญ่ มีระเบียบวินัย และมีนัยพรรคหรือพรรคการเมืองมีนโยบายที่ไม่ค่อยแตกต่างกันมากมายนัก แม้ว่าการเลือกตั้งโดยยึดตัวบุคคลจะทำให้

การเมืองเป็นที่ใกล้เคียงการปกครองโดยประชาชนไ้มาก เพราะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างผู้เลือกตั้งและผู้แทน แต่การยึดตัวบุคคลก็มีผลเสียอย่างมากเช่นกัน กล่าวคือ การเน้นตัวบุคคลทำให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งสามารถทำตนเป็นอิสระต่อพรรคการเมืองหรือกลุ่มสมาชิกรัฐสภาที่ตนสังกัดอยู่ อันจะเป็นชนวนทำให้สภาผู้แทนแตกแยก ไม่อาจตัดสินใจในปัญหาสำคัญ ๆ ระคับชาติออกมาได้ สภาวะการณ์เช่นนี้ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการของการปกครองระบอบรัฐสภาอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นการเลือกตั้งที่เป็นตัวบุคคลย่อมเป็นสิ่งที่ไม่ควรอย่างยิ่ง

ในส่วนประชาชนที่เลือกตั้งโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับหรือคาดว่าจะได้รับ ตามปกติแล้วพรรคการเมืองก็จะเป็นผู้เสนอแนวนโยบายของพรรคว่าจะรักษาและให้ผลประโยชน์แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างไรและในคานาใดอยู่แล้ว แต่ปรากฏว่าประชาชนได้ให้ความสนใจต่อนโยบายของพรรคเพียงจำนวนเล็กน้อยเท่านั้น เมื่อประชาชนไม่ใส่ใจนโยบายของพรรคการเมืองการหวังผลประโยชน์ของประชาชนจึงไม่ได้เป็นการหวังหรือต้องการให้การบริหารประเทศที่มีขึ้นจะตอบสนองตน การรักษามลประโยชน์และตอบสนองผลประโยชน์ให้ประชาชนนี้ในประเทศที่พัฒนาแล้วจะเป็นไปโดยมีพรรคการเมืองเป็นผู้ดำเนินการแทน ในประเทศเหล่านั้นประชาชนจะรวมกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์และสนับสนุนพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งก็รักษาผลประโยชน์แทนตน^๒ แต่สำหรับในการ

^๑ พงษ์เพ็ญ ศกุนตาทย์, อ้างแล้ว, หน้า ๘๖ - ๘๘.

^๒ Gabriel A. Almond, "A Function Approach to Comparative Politics" in Gabriel A. Almond and James S. Coleman (ed.), The Politics of the Developing Area, (New Jersey : Princeton, 1966), p. 16.

วิจัยสนามตัวอย่างประชากรผลประโยชน์ที่ได้รับหรือคาดว่าจะได้รับเป็นที่มาจากผู้สมัคร เสนอให้มีที่มาจากรรการ เมือง ลักษณะเช่นนี้มีลักษณะเป็นการให้สัญญา ใ้ให้สินบนหรือการโฆษณาชวนเชื่อมากกว่าการแถลงนโยบายของพรรคการเมือง เพราะฉะนั้นการเลือกโดยหวังสินบนหรือถูกจูงใจโดยการโฆษณาชวนเชื่อจึงไม่เป็นการสมเหตุสมผลตามระบอบประชาธิปไตยเช่นกัน

สำหรับประชากรที่ออกเสียงเลือกตั้ง เพราะนิยมพรรคการเมืองนั้น สำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้วนั้นว่าเป็นการตัดสินใจที่สมเหตุสมผลเพราะเป็นที่ยอมรับกันว่าพรรคการเมืองเป็นสถาบันที่มีความสำคัญต่อการเมืองและการปกครอง กล่าวคือ

(๑) พรรคการเมืองช่วยรวบรวมและทำให้ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาสาธารณะต่าง ๆ มีน้ำหนักน่ารับฟัง นอกจากนั้นยังได้เสนอแนวนโยบายสำหรับใช้แก้ปัญหาสาธารณะนั้น ๆ ให้ประชาชนได้พิจารณาตัดสินใจเลือกแนวนโยบายของพรรคที่ตนชอบมากที่สุด โดยนัยนี้ นโยบายของพรรคการเมืองใดที่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่มักจะได้รับการปฏิบัติ

(๒) พรรคการเมืองจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนด้านการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ โดยนำความคิดเห็นและความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์เผยแพร่ให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ และตกลงใจว่าจะให้ความสนับสนุนความคิดเห็นหรือความต้องการของกลุ่มใดอันจะเป็นการลดหรือป้องกันมิให้กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ใช้ความรุนแรงระงับข้อโต้แย้งระหว่างกลุ่มที่เกิดขึ้น

(๓) พรรคการเมืองเป็นผู้ทำหน้าที่ในการศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชนทั่วไป และช่วยทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในปัญหามากขึ้น โดยเฉพาะในสังคมที่มีความสลับซับซ้อน

ดร.กระมล ทองธรรมชาติ, "พรรคการเมือง" ใน ประชศ นันทิตะกุล (บรรณาธิการ) โครงการเสริมความรู้ทางการเมืองและสังคมในระบอบประชาธิปไตย หน้าที่ ๓ (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔), หน้า ๓๔ - ๓๕.

มาก ประชาชนโดยทั่วไปมีภารกิจเฉพาะด้านทำให้ขาดความรู้ในปัญหาส่วนรวม การมีพรรคการเมืองคอยทำหน้าที่นี้ จะช่วยให้ประชาชนมีความรู้ถึงปัญหาสาธารณะมากขึ้น อันจะทำให้การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นไปอย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

นอกจากนั้นในทางการปกครองพรรคการเมืองยังมีความสำคัญดังนี้ คือ

- (๑) พรรคการเมืองช่วยปลุกกระแสมวลชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง และช่วยให้การปกครองเป็นของประชาชนและโดยประชาชนมากขึ้น
- (๒) พรรคการเมืองช่วยให้มีการจัดตั้งรัฐบาลได้ง่าย และช่วยทำให้สมาชิกสภาที่เป็นและมีไต่เป็นรัฐมนตรีทำงานประสานกัน
- (๓) พรรคการเมืองช่วยควบคุมและเร่งรัดให้ข้าราชการประจำปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อสนองความต้องการของประชาชนอย่างจริงจัง

ดังนั้นการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้งโดยยึดในระบบพรรคการเมืองจึงนับว่าสมเหตุสมผลในระบบประชาธิปไตยอย่างยิ่ง

สรุป

จากการวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๔ ในเขตเลือกตั้งที่ ๒ ปรากฏว่าประชาชนในเขตเลือกตั้งนี้ยังคงมีพฤติกรรมในการเลือกตั้งเหมือนกับที่ผ่านมาในอดีต กล่าวคือ ประชาชนยังยึดหลักตัวบุคคลมากกว่าพรรคการเมือง และมีประชาชนอยู่จำนวนหนึ่งที่ตัดสินใจเพราะผลประโยชน์ที่มีลักษณะ เป็นสิ่งของหรือโฆษณาชวนเชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ดังนั้นการที่พรรคพลังใหม่ได้รับเลือกตั้งจึงมิได้หมายความว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งนิยมในนโยบายของพรรคพลังใหม่ หากแต่เป็นเพราะผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคพลังใหม่มีคุณสมบัติตรงตามทัศนคติหรือค่านิยมของประชาชนที่ไต่เปรียบกว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่น ๆ นั่นเอง

ในด้านความสมเหตุสมผลตามระบอบประชาธิปไตย กล่าวโดยทั่วไปประชาชนในเขตเลือกตั้งนี้ไม่ได้ตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลตามระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือประชาชนส่วนใหญ่ยังยึดถือค่านิยมมากกว่าหลักการ ซึ่งในสภาพทางการเมืองของการตัดสินใจเช่นนั้นไม่ได้เป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ทั้งในด้านการเมืองและการปกครองเลยในสภาพสังคมปัจจุบันของประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย